

***memo aan de
gemeenteraad***

aan de gemeenteraad
onderwerp Integrale horecacontrole 22 maart 2024

van het college van burgemeester en wethouders
datum 9 april 2024
dossiernummer 8163

memo**Samenvatting**

Op 22 maart 2024 heeft een integrale horecacontrole plaatsgevonden bij een vijftal horecagelegenheden in de gemeente. De gecontroleerde ondernemers hebben deze controle helaas als een negatieve gebeurtenis ervaren. Twee fracties van Leefbaar Gouda en Gouda Positief hebben naar aanleiding daarvan een verzoek tot interpellatie ingediend. Het college begrijpt dat integrale controles als onverwachts en impactvol kunnen worden ervaren. Via dit memo informeert het college de raad over het doel en de uitvoering van integrale controles in het algemeen en wordt informatie verstrekt over de constatering van toezichthouders tijdens de horecacontrole van 22 maart jl.

Doel

Via dit memo informeert het college de gemeenteraad over het doel en procesverloop van integrale controles in het algemeen en meer specifiek over het verloop en de constatering van de integrale horecacontrole van 22 maart 2024.

Aanleiding

Naar aanleiding van een integrale horecacontrole op 22 maart jl. is op 2 april jl. door de fracties van Leefbaar Gouda en Gouda Positief een verzoek tot interpellatie ingediend. In dit memo wordt de raad geïnformeerd over het doel (hoe en waarom) en de uitvoering van integrale controles, alsmede over de constatering van toezichthouders tijdens de integrale horecacontrole van 22 maart jl.

Periodieke integrale controles

Toezichthoudende instanties verrichten periodiek (integrale) controles ten behoeve van de naleving van bestuurlijke wet- en regelgeving. Ook in de gemeente Gouda vinden deze controles periodiek plaats. Horecaondernemingen, garageboxen, ondernemingen op bedrijventerreinen en woningen

kunnen door toezichthoudende overheidsinstanties gecontroleerd worden. In Gouda vindt er maandelijks gemiddeld één integrale controle plaats.

De gemeente werkt bij deze controles samen met verschillende toezichthoudende instanties, zoals de Omgevingsdienst Midden-Holland, de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, Stedin en de Douane. Deze controles dragen bij aan de leefbaarheid en veiligheid van de stad en een eerlijk en integer ondernemersklimaat. In de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2024 – 2027 is de ambitie uitgesproken deze preventieve integrale controles te intensiveren en structureren.

De integrale controles vinden zowel preventief, als signaal gestuurd plaats en zijn onaangekondigd. De integrale controles worden vanuit de afdeling Veiligheid en Wijken van de gemeente gecoördineerd. Iedere toezichthoudende instantie controleert vanuit diens eigen taak en bevoegdheid. Door integraal, met verschillende instanties, een controle uit te voeren wordt beoogd de belasting voor de ondernemer en impact op de bedrijfsvoering zo gering mogelijk te houden. Op deze wijze hoeft niet iedere toezichthoudende instantie op een afzonderlijk moment een controlebezoek af te leggen. Desalniettemin raken controles altijd aan de bedrijfsvoering van ondernemingen, dat is helaas niet volledig te voorkomen.

De integrale controles kunnen een specifiek accent of thema hebben. Zo worden pandencontroles uitgevoerd waarbij brandveiligheid, overbewoning en correcte inschrijving in de Basisadministratie Personen (BRP) de belangrijkste aandachtspunten zijn. Controles van garageboxen zijn hoofdzakelijk gericht op brandveiligheid en correct gebruik van een opslaglocatie. Bij bedrijven ligt de nadruk op gebruik conform het bestemmingsplan, brandveiligheid en naleving van de regelgeving die voor dat bedrijf van toepassing is. Horecacontroles hebben als uitgangspunt dat inwoners of bezoekers van de stad er op moeten kunnen vertrouwen dat zij veilig de Goudse horeca kunnen bezoeken en met verantwoorde omstandigheden.

Toeziethoudende instanties tijdens integrale controles

Tijdens integrale controles wordt samengewerkt met externe toezichthoudende (overheids)instanties zoals de Omgevingsdienst Midden-Holland, de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, Stedin en de Douane. Ook zijn diverse gemeentelijke toezichthouders bij de controles betrokken. Welke toezichthouders aansluiten bij een integrale controle is afhankelijk van het type controle (bijvoorbeeld een bedrijventerrein of garagebox) en de te controleren locaties. In bijlage I treft u een overzicht van de toezichthoudende partners die bij de diverse controles aansluiten en de wet- en regelgeving en aspecten waar zij op controleren.

Naast de externe partijen zijn uiteraard ook diverse gemeentelijk toezichthouders bij de controles actief. De gemeentelijk toezichthouders zijn onder meer belast met het toezicht op de openbare ruimte, de Basisregistratie Personen, de Algemene plaatselijke verordening, de Participatiewet en de Verordening fysieke leefomgeving. Zij controleren, indien van toepassing, op de juistheid van de inschrijvingen van personen in de BRP of aanwezigheid en naleving van de verleende vergunningen. Daarnaast zijn zij aanwezig voor de lokale contacten en kunnen zij andere toezichthouders ondersteunen bij de uitvoering van een controle indien daarom verzocht wordt. Verder fungeert één van de aanwezige gemeentelijk toezichthouders als pandcoördinator tijdens een integrale controle. Deze toezichthouder is het eerste aanspreekpunt voor de ondernemer of leidinggevende van de te controleren locatie.

Algemeen procesverloop integrale controles

Integrale controles worden voorbereid in samenwerking met de toezichthoudende instanties. Bij aankomst betreedt een klein aantal toezichthouders de te controleren locatie. Eenmaal binnen wordt door één van de gemeentelijke toezichthouders uitleg gegeven aan de exploitant of leidinggevende over het doel, reden en verloop van de controle. Ook wordt uitgelegd welke partners aanwezig zijn en hoe zij te werk gaan. De toezichthouders of inspecteurs die direct zicht moeten hebben op de bedrijfsvoering of visuele constatering moeten doen, gaan na het betreden van de controlelocatie direct naar de voor hen relevante ruimte of personen.

Na een eerste visuele inspectie van de controlelocatie wordt bekeken welke instanties of toezichthouders moeten opschalen of kunnen afschalen. De reeds in het pand aanwezige toezichthouders voeren hun controle uit, waar nodig bijgestaan door collega's. De gemeentelijk toezichthouder die als pandcoördinator fungeert, houdt zicht op de werkzaamheden van alle toezichthouders en stemt met de betreffende ondernemer af wanneer de overige instanties / toezichthouders het pand betreden. De toezichthoudende instanties treden zoveel mogelijk na elkaar de inrichting binnen. Dit om de impact van de controle op de bedrijfsvoering zo beperkt mogelijk te houden.

Gemiddeld genomen duurt een integrale controle per gecontroleerde onderneming maximaal 1 tot 1,5 uur (uiteraard afhankelijk van aard en ernst van de geconstateerde overtredingen). Een kortere verblijfsduur per inrichting komt in de praktijk ook voor.

Integrale horeca-controle vrijdag 22 maart 2024

Tijdens de integrale controle op vrijdag 22 maart jl. zijn twee bedrijven en vijf horeca inrichtingen bezocht. De selectie van de te controleren horecagelegenheden op 22 maart jl. is gebaseerd op signalen vanuit zowel de eigen ambtelijke organisatie, als vanuit toezichthoudende partners. Die signalen betroffen onder andere de controle-historie, mogelijke tewerkstelling van minderjarigen of meldingen over hygiënische aspecten. Daarnaast was tijdens de controle op 22 maart jl. een sociaal dienstverlener van de hulpverleningsorganisatie SHOP aanwezig die een aantal buitenlandse talen machtig is. SHOP ondersteunt (potentiële) slachtoffers van onder meer arbeidsuitbuiting en informeert mensen in kwetsbare posities over hun rechten. Bij de selectie van horeca-inrichtingen is naast de ontvangen signalen, ook de aanwezigheid en expertise van de zorgcoördinator van SHOP meegenomen.

Procesverloop en constatering integralen controle 22 maart jl.

De voorbereiding en uitvoering van de integrale horecacontrole op 22 maart jl. is niet wezenlijk anders verlopen dan andere, voorgaande integrale horecacontroles. Bij de integrale horecacontrole op 22 maart jl. waren alle bovengenoemde toezichthoudende instanties aanwezig, met uitzondering van de Douane. De geselecteerde inrichtingen zijn bezocht, er is ter plaatse door de gemeentelijk toezichthouder uitleg gegeven over het doel (hoe en waarom) van de controle aan de exploitant of leidinggevende van de inrichting en toezichthoudende partners hebben vervolgens na elkaar de inrichtingen gecontroleerd op basis van hun eigen bevoegdheden.

Tijdens de integrale controle op 22 maart jl. zijn bij de gecontroleerde horeca-inrichtingen de volgende constatering gedaan door verschillende toezichthouders:

- De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft zes situaties van verboden kinderarbeid aangetroffen, waarbij de werkzaamheden per direct gestaakt moesten worden. Verder lijkt de arbeidstijdenregistratie in twee ondernemingen niet op orde te zijn. In alle gevallen doet de arbeidsinspectie nader onderzoek naar de aangetroffen situaties;
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit heeft 14 waarschuwingen gegeven in verband met hygiëne-aspecten en heeft aan één horecaondernemer een geldboete opgelegd naar aanleiding van de geconstateerde overtredingen;
- In één van de gecontroleerde inrichtingen heeft Stedin geconstateerd dat de elektra-aansluiting verzwakt was. Ook daar wordt nader onderzoek naar gedaan;
- Op het gebied van brandveiligheid heeft de Omgevingsdienst geconstateerd dat in een onderneming een vluchtweg deels geblokkeerd en tevens onveilig was. Verder bleek dat in

een inrichting de brandblusmiddelen niet tijdig gekeurd waren en wordt nader onderzoek gedaan naar de brandcompartimentering in één van de inrichtingen;

- Ten aanzien van de milieuaspecten is door de Omgevingsdienst geconstateerd dat het legen en reinigen van vetputten niet overal in voldoende mate plaatsvindt en dat bij een onderneming de afzuiginstallatie niet correct onderhouden was; en
- In meerdere gecontroleerde ondernemingen waren de benodigde vergunningen niet aanwezig en in een onderneming is geconstateerd dat de exploitant / leidinggevende onder invloed was van alcohol.

Daarnaast is in één van de gecontroleerde inrichtingen geconstateerd dat de exploitant het personeel (in een buitenlandse taal) opdracht gaf andere informatie dan de reële arbeidstijden door te geven. Dit is een zorgelijke constatering, waarna de sociaal dienstverlener van SHOP met de betreffende medewerkers in gesprek is gegaan en heeft uitgelegd dat dit niet is toegestaan en het evenmin in het belang van de werknemers is om te liegen over de arbeidstijden. Ook de Arbeidsinspectie heeft gesprekken gevoerd met individuele medewerkers ter plaatse.

De constatering op het gebied van verboden arbeid door minderjarigen (verboden kinderarbeid), zijn ernstige overtredingen. De ernst van de geconstateerde overtredingen en het feit dat in één van de gecontroleerde inrichtingen is geconstateerd dat de exploitant het personeel opdracht gaf andere informatie dan de reële arbeidstijden door te geven, maakt dat de Nederlandse Arbeidsinspectie medewerkers expliciet heeft bevraagd op de arbeidstijden en -omstandigheden. De Arbeidstijdenwet kent immers wettelijke verbodsbepalingen ten aanzien van welke werkzaamheden minderjarigen wel en niet mogen uitvoeren en op welke tijdstippen. Zo is maaltijdbezorging pas toegestaan vanaf 16 jaar, zijn er beperkingen aan het aantal uren waarop 14 en 15 jarigen mogen werken op schooldagen en mogen kinderen onder de 16 jaar niet werken na 19.00 uur.

Voorname overtredingen hebben betrekking op een kwetsbare groep personen, namelijk jongeren onder de 16 jaar. Dit heeft ertoe geleid dat de Arbeidsinspectie genoodzaakt is geweest ter plaatse handhavend op te treden en te gelasten dat arbeid per direct werd gestaakt. Omdat minderjarigen kwetsbaar zijn, zijn zij zelf niet gehoord door de arbeidsinspecteurs. Wel zijn er verklaringen van meerderjarige werknemers opgenomen over de geconstateerde overtredingen. De arbeidsinspecteurs hebben daarnaast contact opgenomen met de ouders van de kinderen die niet mochten werken. Aan de ouders is medegedeeld dat de arbeid werd gestaakt en dat de kinderen naar huis werden gezonden.

In alle gecontroleerde bedrijven is ter plaatse aan de exploitant of leidinggevende een terugkoppeling gegeven over de constatering, waarbij voor zover mogelijk ook suggesties of aanwijzingen zijn gedaan om de constatering op te lossen of in de toekomst te kunnen voorkomen. Bij een aantal bedrijven is een afspraak gemaakt voor een hercontrole. Toezichthoudende instanties berichten de ondernemers na afloop ook schriftelijk over de constatering en het vervolg daarvan. Bij meerdere ondernemingen zijn aanvullende stukken opgevraagd in het kader van nader onderzoek.

In de week na de controle hebben toezichthouders vanuit de gemeente en de ODMH de betreffende horecaondernemingen bezocht. Tijdens deze gesprekken hebben de ondernemers aan toezichthouders verteld hoe zij de controle hebben ervaren en is door toezichthouders begrip getoond voor het feit dat de aanwezigheid van overheidsinstanties in de onderneming als impactvol en onverwachts kan worden ervaren. Toezichthouders hebben ook tijdens deze gesprekken uitleg gegeven en vragen beantwoord over hoe, waarom en met welk doel integrale controles worden verricht. Excuses voor de manier van handelen tijdens de controle of over de wijze van uitvoering van de controle zijn niet gemaakt.

Afsluiting

In de toelichting bij het verzoek tot interpellatie wordt helaas het beeld geschetst dat een buitenlandse menukaart onderdeel zou zijn van de criteria waarop selectie van te controleren ondernemingen plaatsvindt. Het college hecht er aan te benoemen dat een buitenlandse menukaart (of anderszins nationaliteit) geenszins onderdeel is van selectiecriteria. Noch voor horecacontroles, noch voor andere integrale controles die worden verricht. Het college betreurt dat deze beeldvorming is ontstaan. Alle horecazaken zijn onderdeel van integrale horecacontroles door de tijd heen, ongeacht de menukaart.

Tijdens de controle op 22 maart jl. heeft de ernst van de constatering geleid tot directe inzet van bestuursrechtelijke handhavingsmaatregelen. Dit was gelet op de ernst van de overtredingen naar het oordeel van de toezichthoudende instanties proportioneel en noodzakelijk. Toezichthouders hebben aangegeven dat de werkwijze in lijn is geweest met de wijze waarop zij elders in den lande horecacontroles uitvoeren. Het college staat gezien de aard van de overtredingen achter de gemaakte overweging.

Het college beseft zich dat een integrale controle impact heeft op de exploitant, de bedrijfsvoering, aanwezige klanten en overige betrokkenen in de betreffende onderneming. Getracht wordt die impact zo beperkt mogelijk te houden door gefaseerd binnentreden van toezichthouders in de

inrichting en inzet van een gemeentelijk pandcoördinator voor de onderlinge afstemming en het contact met de ondernemer tijdens de controle. Ook bezoekers van de horeca worden normaliter via flyers expliciet geïnformeerd over de horecacontrole. Dat blijkt ditmaal door omstandigheden niet gebeurd helaas. Desondanks hebben de betreffende ondernemers de controle als een negatieve gebeurtenis ervaren en dit heeft zeker onze aandacht. De gemeente is in gesprek met KHN Gouda over de procedure van integrale controles. Daarbij vooropgesteld dat een veilig en integer Gouds ondernemersklimaat in ons gezamenlijk belang is.

Afgestemd met

Afdelingshoofd Veiligheid en Wijken en Directeur Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening

Bijlagen: Overzicht deelnemende toezichthoudende instanties aan integrale controles.

Bijlage	Overzicht van de toezichthoudende instanties die deelnemen aan de integrale controles
ODMH:	De Omgevingsdienst Midden-Holland controleert onder andere op brandveiligheid en brandveilig gebruik van het pand, gebruik van het pand en de locatie conform bestemmingsplan en het Besluit bouwwerken leefomgeving maar ook milieuaspecten zoals gevaarlijke stoffen, ontgeuringsinstallaties en correcte afvoer van vet en afval.
NLA:	De Nederlandse Arbeidsinspectie is gericht op de arbeidsomstandigheden en naleving van de arbeidsgerelateerde wetgeving, zoals Arbeidstijdenwet, de Wet arbeid vreemdelingen en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag. Daarnaast kijkt de Arbeidsinspectie ook naar mogelijke signalen van uitbuiting, zowel in relatie tot arbeid als overige aspecten. Een voorbeeld van dit laatste is de huisvesting van arbeidsmigranten en de verwevenheid tussen werk en woning. Interviews ter plaatse worden uit het oogpunt van zorgvuldigheid door twee inspecteurs gezamenlijk verricht.
NVWA:	De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit houdt toezicht op de naleving van de waren- en tabakswetgeving. Dit gaat onder andere over voedselveiligheid, het op de juiste wijze bewaren en behandelen van voedingsmiddelen maar ook correcte ongediertebestrijding en schone werkruimten. Ook de naleving van het rookverbod valt onder de bevoegdheden van de NVWA.
Stedin:	Stedin controleert op de veiligheid van de aanwezige energieaansluitingen op een locatie. Als er een afwijking wordt geconstateerd wordt deze direct hersteld indien mogelijk.
Douane:	Douane controleert onder andere op naleving van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, zoals het aanbieden of aanwezig hebben van (fris)dranken of tabaksartikelen waarover geen accijns is betaald.
Politie:	De politie is bij de integrale controles aanwezig voor het onderhouden van lokale contacten, de overgang naar het strafrecht indien er mogelijk strafbare feiten worden geconstateerd en de veiligheid van de deelnemers aan de integrale controle.